

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia

Chambres Extraordinaires au sein des Tribunaux Cambodgiens

**ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ**

Kingdom of Cambodia
Nation Religion King
Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

Trial Chamber

Chambre de première instance

សំណុំរឿងលេខ: ០០១/១៨-០៧-២០០៧/អវតក/អជសដ

Case File/ Dossier N° 001/18-07-2007/ECCC/TC

ថ្ងៃទី២៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១០

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

**កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និងការបំពានបំពាន
យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៤៩**

ថ្ងៃនេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អ.វ.ត.ក) សូមប្រកាសថា កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច មានពិរុទ្ធភាពពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និងការបំពានបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៤៩ និងត្រូវបានផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគាររយៈពេល ៣៥ ឆ្នាំ។

កាំង ហ្គេកអ៊ាវ គឺជាបុគ្គលទីមួយដែលត្រូវបានយកមកជំនុំជម្រះនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក។ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ធ្លាប់បានបំពេញការងារជាអនុប្រធាន និងក្រោយមកជាប្រធានមន្ទីរស២១ ដែលជាមន្ទីរសន្តិសុខ មានភារកិច្ចក្នុងការសួរចម្លើយ និងសម្លាប់បុគ្គលទាំងឡាយដែលបក្សកម្ពុយនីស្តកម្ពុជាយល់ថា ជាខ្លាំងរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ មន្ទីរស២១ បានដំណើរការពីឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៩។ អង្គជំនុំជម្រះរកឃើញថា ជនគ្រប់រូប ដែលត្រូវបានឃុំខ្លួននៅមន្ទីរស២១ សុទ្ធតែរង់ចាំ

ការសម្លាប់ចោលទាំងអស់ អនុលោមទៅតាមគោលនយោបាយរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាក្នុងការ “កម្ទេច” ខ្លាំង។ អ្នកជាប់ឃុំត្រូវបានសម្លាប់ដោយផ្ទាល់ក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំ ឬបានស្លាប់ដោយសារតែការធ្វើ ទារុណកម្ម និងលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន។ ទោះបីជាអង្គជំនុំជម្រះរកឃើញថា មានមនុស្សចំនួនតែ ១២.២៧២នាក់ ត្រូវបានឃុំខ្លួន និងសម្លាប់ចោលនៅមន្ទីរស២១ ដោយផ្អែកតាមបញ្ជីអ្នកទោសក៏ដោយ ក៏អង្គជំនុំជម្រះបានបង្ហាញរួចហើយថា ចំនួនពិតប្រាកដនៃអ្នកជាប់ឃុំទាំងអស់ ពិតជាមានចំនួនច្រើន ជាងនេះឆ្ងាយណាស់។

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងរកឃើញថា កាំង ហ្គេកអ៊ាវ បានធ្វើការជាមួយអ្នកផ្សេងៗទៀត រួមទាំងអ្នកនៅក្រោមឱវាទរបស់គាត់ នៅក្នុងកិច្ចប្រតិបត្តិការមន្ទីរស២១ និងស២៤នេះ។ ស២៤ ជាមន្ទីរចំណុះមួយ ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ធ្វើជាមណ្ឌលលត់ដំ។ យ៉ាងតិចបំផុតក៏មានមនុស្សចំនួន ១៣០០ នាក់ដែរ ដែលត្រូវបានឃុំខ្លួននៅទីនោះ។ អង្គជំនុំជម្រះរកឃើញទៀតថា កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ពិតជាមានអំណាចពេញលេញ និងបានអនុវត្តអំណាចនេះនៅមន្ទីរស២១ ហើយអំពីរបស់គាត់ក្នុងការ អនុវត្តតួនាទីទាំងនេះ បានបង្ហាញឲ្យឃើញនូវកម្រិតប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ចំពោះការងារ និងការពេញចិត្ត របស់គាត់ចំពោះភារកិច្ចនេះ។ គាត់បានបំពេញការងារដោយមិនខ្លាចឆ្លើយហាត់ ដើម្បីធានាឲ្យមន្ទីរ ស២១ ដំណើរការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ហើយគាត់ធ្វើដូច្នោះដើម្បីបង្ហាញភក្តីភាពដ៏មោះមុត របស់គាត់ចំពោះថ្នាក់លើ។ ដូច្នោះ អង្គជំនុំជម្រះរកឃើញថា កាំង ហ្គេកអ៊ាវ រហូត មិនត្រឹមតែបាន អនុវត្តគោលនយោបាយប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែគាត់ថែមទាំងបានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការបង្កើតគោល នយោបាយទាំងឡាយរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា នៅមន្ទីរស២១ ទៀតផង។

កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ត្រូវបានចោទប្រកាន់បន្ថែមពីបទឧក្រិដ្ឋក្រោមច្បាប់ជាតិ រួមមានបទមនុស្ស ឃាតគិតទុកជាមុន និងបទទារុណកម្ម ដែលអាចផ្ដន្ទាទោសបាននៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក តាមមាត្រា៣ ថ្មី នៃច្បាប់ អ.វ.ត.ក។ នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចដាច់ដោយឡែកពីគ្នាដែលត្រូវចេញនៅថ្ងៃនេះដែរ ចៅក្រមនៃអង្គជំនុំជម្រះ មានការយល់ឃើញផ្ទុយគ្នា អំពីថាតើការទទួលខុសត្រូវចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ ទាំងនេះ ត្រូវបានផុតរលត់ ឬមិនទាន់ផុតរលត់ នៅមុនការចាប់ផ្តើមការស៊ើបអង្កេតរបស់ អ.វ.ត.ក លើជនជាប់ចោទ។ ការមិនមានសំឡេងភាគច្រើនដាច់ខាតនៃចៅក្រមបួនរូបយ៉ាងតិចគាំទ្រចំពោះ

បញ្ហានេះ បានបង្កើតជាឧបសគ្គក្នុងការអនុវត្តយុត្តាធិការរបស់អង្គជំនុំជម្រះចំពោះបទឧក្រិដ្ឋជាតិទាំងនេះ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី សេចក្តីសម្រេចនេះ ពុំមានផលប៉ះពាល់ដល់ការកំណត់ទោសទេ។

កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ត្រូវបានជាប់ពន្ធនាគារ ពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិដែលមានបទល្មើស ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញដែលរួមបញ្ចូលនូវបទល្មើសដទៃទៀតនៃបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ មានដូចជា ការសម្លាប់រង្គាល ការដាក់ក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង និងការធ្វើទារុណកម្ម ព្រមទាំងការបំពារ បំពានធ្ងន់ធ្ងរចំពោះបទល្មើសជាច្រើនទៀតនៃអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវឆ្នាំ ១៩៤៩ ដែលជាមូលដ្ឋាន ឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសម្រេចកំណត់ទោសសរុបរួម ដាក់ពន្ធនាគារចំនួន ៣៥ឆ្នាំ។ នៅក្នុងការសម្រេចកំណត់ ទោសនេះឱ្យបានសមស្រប អង្គជំនុំជម្រះបានពិចារណាទៅលើស្ថានទម្ងន់ទោសជាច្រើន ជាពិសេស ភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃបទល្មើស ដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូរមកលើជនរងគ្រោះយ៉ាងតិច បំផុតក៏មានចំនួន ១២.២៧២នាក់ដែរ។

អង្គជំនុំជម្រះក៏បានសម្រេចដែរថា មានកត្តាសម្រាលទោសមួយចំនួន ដែលតម្រូវឱ្យមានការផ្ដន្ទា ទោសដាក់ពន្ធនាគារជនជាប់ចោទមានកំណត់ឆ្នាំជាជាងដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។ ស្ថានសម្រាល ទោសទាំងនេះរួមមាន កិច្ចសហការរបស់ជនជាប់ចោទ ជាមួយអង្គជំនុំជម្រះ ការទទួលសារភាពអំពី ការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន ការសម្តែងវិប្បដិសារី ទោះបីជាមិនបានទូលំទូលាយក៏ដោយ ស្ថានភាព បង្ខិតបង្ខំក្នុងសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងលទ្ធភាពដែលថាជនជាប់ចោទអាចនឹងស្តារនីតិ សម្បទាបានឡើងវិញ។

ផ្អែកតាមសេចក្តីសម្រេចកាលពីលើកមុនចុះថ្ងៃទី១៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៩ អង្គជំនុំជម្រះ បានសម្រេចថា ការកាត់បន្ថយទោសពីរយៈពេលផ្ដន្ទាទោសខាងលើ ចំនួន ០៥ឆ្នាំ គឺជាការកាត់បន្ថយ សមស្រប ដោយសារតែការរំលោភលើសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងអំឡុងពេលឃុំខ្លួនគាត់ខុសនីតិវិធី ច្បាប់ដោយតុលាការយោធាកម្ពុជា ចាប់ពីថ្ងៃទី១០ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩៩ រហូតដល់ថ្ងៃទី៣០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧។ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ត្រូវទទួលបានការទូទាត់នូវរយៈពេលឃុំខ្លួននៅក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ តុលាការយោធាកម្ពុជា និងក្រោមសមត្ថកិច្ច អ.វ.ត.ក។

នៅក្នុងសាលក្រមរបស់ខ្លួន អង្គជំនុំជម្រះបានប្រកាសថា ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំង ៦៦នាក់ ពិតជាមានភស្តុតាងបញ្ជាក់លើការអះអាងរបស់ពួកគេថា ជាជនរងគ្រោះផ្ទាល់នៃមន្ទីរស២១ ឬស២៤ ឬមានភស្តុតាងបញ្ជាក់អំពីអត្ថិភាពជាជនរងគ្រោះផ្ទាល់នៃមន្ទីរស២១ ឬស២៤ និងសាច់ញាតិជិតស្និទ្ធ ឬចំណងនៃសេចក្តីស្រលាញ់ពិសេសជាមួយនឹងជនរងគ្រោះទាំងនោះ ឬភាពស្ថិតនៅក្នុងបន្ទុករបស់ ជនរងគ្រោះទាំងនោះ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងនេះក៏បានបង្ហាញបន្ថែមថា មរណភាពរបស់ជនរង គ្រោះទាំងនោះ ធ្វើឱ្យពួកគេទទួលរងព្យសនកម្មជាច្រើន ហើយព្យសនកម្មទាំងនេះ គឺជាផលវិបាក ផ្ទាល់ពីអំពើឧក្រិដ្ឋរបស់ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ។ អង្គជំនុំជម្រះយល់ព្រមតាមសំណើរបស់ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី ដែលបានស្នើសុំឱ្យបញ្ជូលឈ្មោះរបស់ពួកគាត់ក្នុងសាលក្រម។ អង្គជំនុំជម្រះក៏បានបង្គាប់ ផងដែរ ឱ្យមានការចងក្រង និងបោះពុម្ពពាក្យសម្តីសុំអភ័យទោស ដែលជនជាប់ចោទបាននិយាយ ក្នុងអំឡុងពេលសវនាការ។ អង្គជំនុំជម្រះបានបដិសេធសំណើសុំផ្សេងៗទៀតទាំងអស់របស់ដើមបណ្តឹង- រដ្ឋប្បវេណី ដោយហេតុថា សំណើសុំទាំងនោះមិនមានភាពជាក់លាក់ ឬហួសពីវិសាលភាពដែល អ.វ. ត.ក អាចសម្រេចបាន។

ការជំនុំជម្រះលើអង្គសេចក្តីចំពោះ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ បានចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩។ សេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោល ត្រូវបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី២៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩ បន្ទាប់ពីមានការបើកសវនាការជំនុំជម្រះក្តីអស់រយៈពេល៧៧ថ្ងៃរួចមក។ ក្នុងអំឡុងពេល ធ្វើសវនាការទាំងនេះ មានសាក្សីចំនួន ២៤នាក់ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ២២នាក់ និងសាក្សី ជំនាញចំនួន ៩នាក់ បានចូលរួមផ្តល់សក្ខីកម្ម។ មានប្រជាពលរដ្ឋជាង ២៨០០០នាក់ បានមកចូលរួម តាមដានកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនេះ នៅក្នុងសាលសវនាការសាធារណៈដោយផ្ទាល់។